

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Вінницького державного
педагогічного університету

проф. Лазаренко Н.І.

"14" 09 2020 р.

з протоколу № 9 фахового семінару кафедри педагогіки і професійної освіти та кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського від 09 вересня 2020 р.

1. ПРИСУТНІ: 11 науково-педагогічних і педагогічних працівників кафедри педагогіки і професійної освіти та кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті, а саме:

- 1) доктор педагогічних наук, професор, академік Гуревич Р.С. (рецензент);
- 2) доктор педагогічних наук, професор Фрицюк В.А.;
- 3) доктор педагогічних наук, професор Каллінський В.В.;
- 4) доктор педагогічних наук, професор Шевченко Л.С. (науковий керівник);
- 5) доктор педагогічних наук, професор Бойчук В.М. (голова фахового семінару);
- 6) кандидат педагогічних наук, доцент Уманець В.М. (рецензент);
- 7) кандидат педагогічних наук, доцент Кобися В.М.;
- 8) кандидат педагогічних наук, доцент Кобися А.П.;
- 9) кандидат педагогічних наук, ст. викл. Жовнич Л.В.;
- 10) кандидат педагогічних наук, доцент Ігнатова О.М.;
- 11) кандидат історичних наук, ст. викл. Поліщук А.С.

З присутніх – 5 докторів наук та 6 кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

2.СЛУХАЛИ: Доповідь аспірантки 4-го року заочної форми навчання

кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті **Кушнір Аліна Сергіївна** за матеріалами дисертації: *«Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності»*, представленої на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Науковий керівник: д.п.н., проф. Шевченко Л.С.

Тему дисертації затверджено вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 5 від 26.10.2016 р.) та узгоджено в Міжвідомчій Раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 2 від 28.03.2017 р.).

Робота виконана на кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

По доповіді було задано 7 запитань, на які доповідач дала правильні та ґрунтовні відповіді. Питання задавали: к. п. н., ст. викл. Жовнич О.В.; д.п.н., академ. Гуревич Р.С., д.п.н., проф. Фрицюк В.А.; к.п.н., проф. Бойчук В.М.; д.п.н., доц. Ігнатова О.М.; зав. кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті, к.п.н., доц. Кобися В.М.; к.п.н., доц. Уманець В.О.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації виступили рецензенти: д.п.н., академ. Гуревич Р.С. та к.п.н., доц. Уманець В.М., які зазначили, що дисертаційна робота Кушнір А.С. за своїм змістом, рівнем наукової новизни, систематизацією матеріалу, висновками та пропозиціями становить завершене та самостійно виконане наукове дослідження.

Дисертація *«Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності»*, виконана в межах визначеної теми, мети та завдань, а одержані наукові та прикладні результати щодо критеріїв, рівнів і показників професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності підтверджені педагогічним експериментом. Практичні пропозиції щодо професійної підготовки майбутніх

учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності є певним внеском у теорію та методику професійної освіти. Методичний інструментарій і наукові положення детально розроблені та доведені до практичної реалізації, що підтверджується відповідними довідками. За своєю структурою наукова робота відповідає вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття доктора філософії.

З оцінкою дисертації також виступили присутні на фаховому семінарі, а саме: кандидат педагогічних наук, старший викладач Жовнич О.В., яка зазначила, що робота виконана на достатньо високому теоретичному рівні, є чіткою і лаконічно послідовною та відповідає встановленим вимогам. Учена запропонувала звернути увагу на дискусійні наукові положення дослідження, зокрема: які ви вважаєте вправи, створені інструментами Smart-технологій, потрібно застосовувати для того, щоб розвивати усне та діалогічне мовлення майбутніх учителів-філологів для вивчення іноземних мов?

Також доктор педагогічних наук, професор, академік Гуревич Р.С., оцінюючи змістовність і значущість дисертаційної роботи Кушнір А.С., акцентував увагу на тому, що назви поставлених завдань у дослідженні незначно різняться з їхнім стилістичним оформленням у загальних висновках. Він зазначив, що:

– Шановна Аліно Сергіївно! Філологія – це обширний перелік дисциплін, є: українська, російська, британська, німецька і т.д. ви написали «вчителі філологічних спеціальностей», а є у вас у роботі окрім англійської ще інші філологічні спеціалізації, чи їх немає?

Кандидат педагогічних наук, доцент Ігнатова О.М. зауважила, що в роботі з майбутніми вчителями німецької мови, хотілося б уточнити на що спрямовані вправи: на розвиток певних компетентностей чи на інші аспекти?

Кандидат педагогічних наук, доцент Кобися В.М. запитав: як би ви оцінили готовність педагогів до впровадження Smart-технологій в освітній процес? Чи не виникали у вас під час апробації проблеми із готовністю педагогічних працівників до такого виду діяльності.

Кандидат педагогічних наук, доцент Уманець В.О. зауважив:

–Аліно Сергіївно, Ви у своїй роботі пропонуєте авторське групування інструментів Smart-технологій, зокрема виділяєте засоби групи Smart-interaction. Скажіть, будь ласка, яким чином за допомогою цих засобів було реалізовано саме інтерактивний зв'язок викладача і майбутніх учителів-філологів?

Доктор педагогічних наук, професор, Фрицюк В.А. запропонувала розкрити питання про поширення такого явища в сучасній освіті, як діджиталізація. Чи розглядала Кушнір А.С. у своїй роботі недоліки, власне, діджиталізацію для сучасного учня?

Голова фахового семінару, доктор педагогічних наук, професор Бойчук В.М. зазначив, що наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на: 4 міжнародних, 1 всеукраїнській, 7 науково-практичних конференціях. У 26 публікаціях аспірантки відображені всі положення дисертації. Вчена підкреслила, що розроблені дисертанткою інноваційні інтернет-технології, зокрема веб-блоги, ментальні карти та онлайн-вправи з фахових дисциплін, є детальними та вичерпними, і дають можливість викладачам інших дисциплін використовувати ці інновації в своїй практичній діяльності в процесі професійної підготовки студентів медичних закладів освіти. В дисертації отримано нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати, що в сукупності сприяють підвищенню якості та ефективності професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей щодо застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

З характеристикою наукової зрілості здобувача виступила науковий керівник проф. Шевченко Л.С., яка відзначила, що у процесі дослідження Аліна Сергіївна проявила себе сформованим фахівцем у галузі теорії і методики професійної освіти; виявила здібності до наукового пошуку, працелюбство, самостійність у розв'язанні дослідницьких завдань. Написанням цієї дисертації А.С. Кушнір показала свою наукову зрілість, достатню теоретичну підготовку, вміння аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал, високий рівень ерудиції.

4. Заслухавши та обговоривши доповідь Кушнір Аліни Сергіївни, а також за результатами фахового семінару, прийнято наступні висновки.

Дисертаційну роботу Кушнір Аліни Сергіївни можна вважати завершеним, цілісним доробком у галузі теорії та методики професійної освіти. Робота написана гарним науковим стилем, виконана на достатньо високому теоретичному рівні, є чіткою і лаконічно послідовною та відповідає встановленим вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

З урахуванням зазначеного, на фаховому семінарі кафедри педагогіки і професійної освіти та кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті **ухвалили:**

1) дисертація Кушнір А.С. є завершеною науковою працею, що має важливе значення для галузі знань 01 Освіта, а також відповідає нормативному змісту спеціальності 015 – Професійна освіта;

2) затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кушнір Аліни Сергіївни «Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності»;

3) з урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Кушнір А.С. дисертація «Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності» рекомендується для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати відкритого голосування:

«за» – одинадцять осіб;

«проти» – немає;

«утримались» – немає.

Головуючий фахового семінару:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри інноваційних та
інформаційних технологій

В.М. Бойчук

Рецензенти:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри інноваційних та
інформаційних технологій, академік

Р. С. Гуревич

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інноваційних та інформаційних
технологій в освіті

В. О. Уманець

« 14 » 09 2020 р.

Висновок
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Кушнір Аліни Сергіївни
«Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до
застосування Smart-технологій у професійній діяльності»,
представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта
(галузь знань 01 Освіта)

Актуальність теми дисертації. Сучасні тенденції розвитку мовної освіти на початку XXI століття передбачають оновлення цілей і змісту навчання у закладах вищої освіти. Європеїзація мовної освіти та орієнтація на фундаментальні цінності західної культури як один із напрямків удосконалення освітньої системи України, висуває високі вимоги до професійної підготовки вчителів філологічних спеціальностей, оскільки має установку на підготовку фахівців нової генерації, здатних до активного життя в умовах плюрлінгвізму і полілогу культур.

Підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів-філологів шляхом оновлення технологій, форм та методів навчання потребує запровадження найбільш сучасних інноваційних інформаційних технологій в освіті, а саме Smart-технологій, які стали невід'ємною частиною життєвого простору людини. Сьогодні з упевненістю можна констатувати факт існування нового покоління людей, покоління digital, для яких мобільний телефон, комп'ютер та Інтернет є такими ж необхідними складовими їх життєвого простору, як природа і суспільство. Для розвитку сучасної освіти вже недостатньо впливу людського капіталу. Необхідно змінювати освітнє середовище, сам зміст освіти, його методи та інструменти. Дослідження цієї проблеми є дуже важливим, оскільки тенденції переходу до Smart-технологій формують і нові вимоги до майбутніх учителів-філологів: педагоги повинні бути не тільки добре обізнаними у своїй професійній царині, а й мати широкі світогляд і світосприйняття, вміти працювати у суміжних галузях та використовувати різні технології для роботи як з інформаційними ресурсами, так і з учнями.

З огляду на зазначене вище дисертаційне дослідження Кушнір А.С. *«Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності»* має як теоретичний, так і практичний характер, є своєчасним та актуальним.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертаційна робота Кушнір А.С. є самостійно виконаною та завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності. Усі наукові положення, що виносяться на захист, сформульовані автором особисто. Автору належить: постановка та обґрунтування мети роботи, планування та проведення досліджень, обробка та аналіз результатів експерименту, підготовка статей до друку. Постановка задач та обговорення результатів дослідження виконано спільно з науковим керівником.

Дисертаційна робота складається з трьох розділів, кожний з яких характеризується певним внеском в обґрунтування, розроблення та експериментальну перевірку педагогічних умов і створення моделі професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів. Аналіз представленого до захисту наукового дослідження та публікацій дисертантки дозволяють дійти висновку про наукову обґрунтованість і достовірність викладених автором результатів. Структура дисертації ретельно продумана, логічно побудована й складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел до кожного розділу (294 найменувань), додатків, у яких представлено авторські й адаптовані до проблеми дослідження критерії, рівні та показники сформованості готовності до професійної діяльності.

Зважаючи на це можна констатувати, що достовірність отриманих висновків та обґрунтованість запропонованих рекомендацій визначається правильно обраними методологічними підходами, достатнім використанням наукового та емпіричного матеріалу. Кількість та якість використаних матеріалів, докладність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності дисертаційної роботи.

Основні положення дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний

коледж (довідка № 61/20 від 17.06.2020), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/30 від 17.06.2020), Бердянського державного педагогічного університету (довідка № 57-31/640 від 08.07.2020), Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (довідка № 01-13/309/1 від 01.06.2020), Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 294/02-13 від 14.05.2020).

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що вперше:

– виокремлено та обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності: підвищення пізнавального інтересу майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій; розвиток когнітивних здібностей студентів із використанням онлайн-квестів з елементами гейміфікації; апробування студентами Smart-технологій у процесі педагогічної практики;

– розроблено і представлено модель формування готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до використання Smart-технологій у професійній діяльності;

– визначено компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивний та рефлексивний), критерії, показники та схарактеризовано рівні (високий, середній, низький) готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності;

уточнено поняття «професійна підготовка майбутніх учителів-філологів», «Smart-технології», «Smart-суспільство», «Smart-освіта», «онлайн-квест»; компонентну структуру, критерії, показники та рівні прояву досліджуваного феномену;

подальшого розвитку набули методи та засоби професійної підготовки студентів; компонентний склад та показники готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що в процесі роботи *розроблено та впроваджено* в освітній процес систему вправ та онлайн-квести («Christmas Quest», «Travelix»), створені за допомогою інструментів Smart-

технологій, здійснено авторський розподіл інструментів Smart-технологій по групам, створено блог і розроблено фрагмент програми педагогічної практики для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література); укладено методичні рекомендації та дидактичні матеріали для викладачів і студентів закладів вищої освіти, що можуть використовуватися в освітньому процесі для підвищення ефективності й якості підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Результати дослідження Кушнір Аліни Сергіївни опубліковані в 26 наукових працях, за темою дисертації 14, із них 1 колективна монографія; 5 статей у провідних наукових фахових виданнях, затверджених АК МОН України та 4 праці у наукових вітчизняних і міжнародних виданнях (з них 1 – в міжнародному періодичному виданні); 3 тез (з них 2 – у міжнародних виданнях); 1 методичні рекомендації.

Апробація основних результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні результати проведених досліджень були представлені у вигляді доповідей і повідомлень на:

–*міжнародних науково-практичних конференціях*: «Підготовка учителя начальних класов: проблемы и перспективы» (Мінськ, 2016), «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця», (Суми, 2017), «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities» (Kaunas, 2018), «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Вінниця, 2018), «Актуальні питання науки» (Бердянськ, 2020);

–*всеукраїнській науково-практичній конференції*: «Іноземні мови у вищому навчальному закладі: теоретичні засади та прикладні аспекти» (Вінниця, 2011, 2012);

–*міжвузівській науково-практичній конференції*: «Лінгводидактика романо-германських мов: теорія і практика» (Вінниця, 2015) та *міжвузівській науково-практичній конференції* педагогів-практиків, науковців, аспірантів та студентів (Вінниця, 2015);

–*науково-практичній конференції* студентів відділення іноземних мов «Модель підготовки майбутніх фахівців та система формування професійних компетенцій» (Вінниця, 2015) та *науковій конференції з міжнародною участю* «Філологічні горизонти: науковий, лінгводидактичний, філософський, соціальний, національно-патріотичні вектори» (Вінниця, 2019);

доповідались на *кафедрах германської філології*: «Smart-технології як ефективна мотивація до вивчення англійської мови» (Вінниця, 2018), «Проектні технології як засіб формування професійних компетентностей студентів коледжу» (Вінниця, 2019), «Гурткова робота як складова частина науково-дослідницької роботи студентів» (Вінниця, 2019); *педагогічних радах* Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»: «Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів філологічних груп засобами ІКТ» (Вінниця, 2018), «Сучасні гаджети – причина суспільної пасивності студентів чи їх мотивація до навчання»? (Вінниця, 2019); представлялися у вигляді *тренінгів* для викладачів і студентів Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» та на обласному методичному об'єднанні учителів іноземних мов ЗЗСО.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертаційна робота Кушнір А.С. за своїм рівнем наукової новизни, систематизацією матеріалу, висновками та пропозиціями становить завершене та самостійно виконане наукове дослідження. Зміст дисертації відповідає спеціальності 015 – Професійна освіта. Робота виконана в межах визначених теми, мети та завдань, а одержані наукові та прикладні результати щодо критеріїв, рівнів і показників професійної підготовки майбутніх молодших медичних спеціалістів у процесі вивчення фахових дисциплін і розроблення на їх основі відповідної моделі, є певним внеском у теорію та методику професійної освіти.

Дисертація Кушнір А.С. виконана на достатньо високому теоретичному рівні, написана гарним науковим стилем, є чіткою і логічно послідовною, а також сприяє вирішенню вагомої наукової проблеми з теорії і методики професійної освіти.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Дисертаційну роботу 07.09.2020 р. було перевірено на плагіат програмним засобом «Strikeplagiarism.com» в Інформаційно-обчислювальному центрі ВДПУ. Результати перевірки: коефіцієнт подібності 8.87 %; коефіцієнт цитування: 9,07%. Рівень оригінальності роботи за результатами перевірки становить 92 %. Виявлені в роботі запозичення не мають ознаки плагіату і є правомірними. Під час перевірки посилань знайдено наявні окремі збіги з власними публікаціями, термінологією та посиланнями на літературу. Дисертація носить оригінальний, самостійний і завершений характер.

Висновки. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, в яких висвітлено основні результати наукового дослідження, а також урахуваючи результати фахового семінару (09.09.2020 р., протокол № 9), встановлено, що дисертація Кушнір А.С. є завершеною науковою працею, має важливе значення для галузі знань 01 Освіта, а також відповідає встановленим вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167). З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Кушнір А.С. дисертація «Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності» рекомендується для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий фахового семінару:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри інноваційних та
інформаційних технологій

В.М. Бойчук

Рецензенти:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри інноваційних та
інформаційних технологій, академік

Р. С. Гуревич

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інноваційних та інформаційних
технологій в освіті

В. О. Уманець

2020 р.